
МОВНІ КАТЕГОРІЇ В ДІАХРОНІЇ

© О. В. Білецька
(Вінниця)

**МІСЦЕ ІМЕННИКОВИХ ТРИКОМПЗИТИВ У СИСТЕМІ СКЛАДНИХ СЛІВ
У СЕРЕДНЬОВЕРХНЬОНІМЕЦЬКІЙ МОВІ ТА ЇХНЯ
СТРУКТУРНА ОРГАНІЗАЦІЯ**

Стаття присвячена дослідженню структурних особливостей іменникових трикомпонентів у середньовірхнєнімецькій мові. Дослідження базується на корпусі лексичних одиниць, отриманих методом суцільної вибірки із тлумачних словників середньовірхнєнімецької мови М. Лексера та Бенекє, Мюллер, Царнке (357 одиниць). У статті систематизовано лексемний склад трикомпонентних іменників, а також визначено місце цих одиниць у загальному словниковому складі середньовірхнєнімецької мови. У процесі дослідження структурних особливостей іменникових трикомпонентів у середньовірхнєнімецькій мові проведений аналіз специфіки їхньої внутрішньої організації з огляду на комплексний характер одного з безпосередніх складників, морфемний склад конститuentів та закономірності появи з'єднувального елемента. Доведено, що домінуючою моделлю трикомпонентних іменників у середньовірхнєнімецькій мові є повноскладні детермінативні трикомпоненти, утворені без допомоги з'єднувальних елементів за типом підрядного зв'язку.

Ключові слова: словоскладання, іменниковий трикомпонент, безпосередній складник, детермінатив, основне слово, модель.

Е. В. БЕЛЕЦКАЯ. МЕСТО СУБСТАНТИВНЫХ ТРИКОМПЗИТИВ В СИСТЕМЕ СЛОЖНЫХ СЛОВ В СРЕДНЕВЕРХНЕНЕМЕЦКОМ ЯЗЫКЕ И ИХ СТРУКТУРНАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ

Стаття посвящена исследованию структурных особенностей субстантивных трикомпонентов в средневерхненемецком языке. Исследование основывается на корпусе лексических единиц, полученных методом сплошной выборки из толковых словарей средневерхненемецкого языка М. Лексера и Бенекє, Мюллер, Царнке (357 единиц). В статье систематизирован лексемный состав трехкомпонентных имен существительных, а также определено место этих единиц в общем словарном составе средневерхненемецкого языка. В процессе исследования структурных особенностей субстантивных трикомпонентов в средневерхненемецком языке проведен анализ специфики их внутренней организации с учетом комплексного характера одного из непосредственных составляющих, морфемного состава конститuentов и закономерностей появления соединительных элементов. Доказано, что доминирующей моделью трехкомпонентных имен существительных в средневерхненемецком языке являются полносложные детермінативные композиты, образованные без помощи соединительных элементов по типу подчинительной связи.

Ключевые слова: словосложение, субстантивный трикомпонент, непосредственное составляющее, детермінатив, основное слово, модель.

1. Вступні зауваження. Не зважаючи на те, що на розвиток словникового складу німецької мови у період Середньовіччя значною мірою впливають латина та французька мова, запозичення з останньої включають не тільки слова, які в основному відносяться до феодальної культури та лицарського життя, але й певні словотворчі засоби, зокрема суфікси *-ei* та *-ier(en)*, а також німецькомовні кальки французьких слів (Бах 1956: 118–119; Polenz 2009: 46–47), переважну роль у процесі творення нових лексичних одиниць у середньовірхнєнімецькому періоді

продовжують відігравати слововивід (деривація) та словоскладання (композиція) (Gerdes 1972: 92; Zutt 2000: 1160). Словоскладання, при цьому, розвивається за двома основними напрямками: по-перше, зростає відсоток самих комполітів у словниковому складі у порівнянні з давньовіхньонімецьким періодом (Schildt 1976: 114), по-друге, збільшується кількість лексем, з яких може бути утворене складне слово (Tschirch 1989: 80). Беззаперечно, домінувальною моделлю творення складних слів у середньовіхньонімецькій мові залишаються детермінативні (Weddige 2010: 84) неповноскладні комполіти (Бах 1956: 148), побудовані з двох простих іменників (Keller 1986: 289). Однак, саме у цей період системного характеру набуває поява багатоконпонентних, в першу чергу триконпонентних, комполітів, яка пов'язана як з лінгвістичними, так і з екстралінгвістичними факторами. Слід зазначити, що триконполіти зустрічаються у середньовіхньонімецькій мові ще доволі рідко і значно поступаються за кількісними показниками двокомпонентним. Крім того, особливістю триконпонентних комполітів у середньовіхньонімецькій мові можна вважати лексикалізацію одного з безпосередніх складників, який внаслідок постійного вживання сприймається мовцем як стійка лексична одиниця, що не піддається подальшому розподілу (Tschirch 1989: 80; Zutt 2000: 1161). Вищезазначене, а також бінарна структура триконполітів, завдяки якій вважається, що вони підпорядковані тим самим закономірностям, що і двокомпонентні складні слова, зумовили той факт, що триконпонентні комполіти залишилися дещо поза увагою досліджень зі словотвору середньовіхньонімецької мови. Однак, стрімке кількісне зростання та спеціалізація іменникових триконполітів спонукають до більш ретельного вивчення специфіки цих одиниць.

Отже, **об'єктом** пропонованого дослідження є субстантивні (іменникові) триконполіти, тобто складні слова утворені з трьох іменникових основ, у середньовіхньонімецькій мові.

Предметом дослідження є структурна організація зазначених одиниць.

Мета дослідження полягає у визначенні місця субстантивних триконполітів у системі складних слів, а також у комплексному аналізі їхньої внутрішньої будови і зовнішнього оформлення у середньовіхньонімецькій мові.

Для досягнення поставленої мети слід вирішити такі теоретичні й практичні **завдання**:

- скласти корпус субстантивних трикомполітів у середньовіхньонімецькій мові на основі лексикографічних джерел;
- визначити кількісні параметри досліджуваних одиниць у зазначений період;
- систематизувати моделі субстантивних трикомполітів у середньовіхньонімецькій мові;
- дослідити роль з'єднувального елемента в оформленні трикомполітів у названий часовий період;
- проаналізувати фонологічні, морфологічні та словотвірні особливості безпосередніх складників трикомполітів та лексем у їх складі.

Для вирішення поставлених завдань у роботі використані такі методи лінгвістичного аналізу: метод моделювання, аналіз за безпосередніми складниками, компонентний аналіз, а також кількісний метод дослідження мовних одиниць.

Новизна роботи полягає у тому, що вперше зроблено спробу проведення комплексного структурного аналізу субстантивних трикомполітів у середньовіхньонімецькій мові.

Відсутність теоретичних праць, присвячених всебічному дослідженню субстантивних трикомполітів у середньовіхньонімецькій мові в цілому, а також їхніх структурних особливостей зокрема, зумовлює **актуальність** пропонованого дослідження.

Корпус матеріалу дослідження складають 357 трикомполітів відібраних методом суцільної вибірки із тлумачних словників середньовіхньонімецької мови М. Лексера (Lexner, 1992) та Бенекке, Мюллер, Царнке (Benescke, 1989).

2. Місце іменникових трикомполітів у системі складних слів у середньовіхньонімецькій мові. Аналіз дослідницького корпусу засвідчив, що трикомполіти у середньовіхньонімецькій мові є малопродуктивною словотворчою моделлю. У словнику середньовіхньонімецької мови М. Лексера зафіксовано \approx 516 трикомпонентних іменників різних морфологічних типів (Пелашенко 2004: 106–108), напр.: *îsen-krût-saft stn.* ‘сік вербени’, *hôch-wilt-brate* ‘печеня з великої дичини’, *hinter-ganc-brief stf.* ‘угода про компроміс’, що складає \approx 7% від загального корпусу комполітів (7428 лексем) (Klein 2009: 169). При цьому переважна більшість трикомпонентних складних іменників – це трикомполіти, що комбінуються виключно з іменникових основ і побудовані за формулою: іменник + іменник + іменник, напр.: *kriuz-mit-woche swf.* ‘середа страсного тижня’, *wîn-gart-arbeit stf.* ‘робота на

винограднику'. Таких одиниць у словниках середньовіхньонімецької мови М. Лексера та Бенекє, Мюллер, Царнке зафіксовано 357, що складає $\approx 70\%$ від загального корпусу трикомполітів. Виникає питання, з чим пов'язана така композитоактивність такого типу. Перевагу цієї частиномовної моделі можна пояснити декількома факторами, які впливають на високу композитоактивність іменника, а саме:

- кількісним складом іменників;
- узагальненим лексичним значенням іменника, який означає предметність у широкому розумінні;
- функціональною навантаженістю, яка полягає у тому, що всі явища оточуючого середовища можуть бути представлені предметно;
- синтаксичною гнучкістю іменника;
- його особливостями в плані словотвору.

Незначну загальну частку трикомполітних іменників у словниковому складі середньовіхньонімецької мови можна пояснити, перш за все, тим, що лише у цей період відбувається процес їхнього становлення, адже у давньовіхньонімецькій мові зафіксовані лише поодинокі приклади трикомполітів (Splett 2000: 1044–1045).

3. Моделі субстантивних трикомполітів у середньовіхньонімецькій мові. Як відомо, складні слова у німецькій мові мають бінарну структуру, тобто складаються з двох безпосередніх складників: детермінатива (А) і основного слова (В), незалежно від кількості лексем, з яких вони утворені. З огляду на бінарну структуру трикомполітні складні іменники можуть бути представлені у вигляді двох моделей:

- модель з комплексним детермінативом (лівобічним розгалуженням), напр.:

$$\begin{array}{rcc} A & + & B \\ (a + b) & + & c \\ (grânât + apfel) + boum stm. & & \text{'гранат (дерево)'} \end{array}$$

- модель з комплексним основним словом (правобічним розгалуженням), напр.:

$$\begin{array}{rcc} A & + & B \\ a & + & (b + c) \\ dorf + (schult + heiße) swm. & & \text{'сільський староста'} \end{array}$$

Диференціація вказаних моделей відбувається на основі таких показників як:

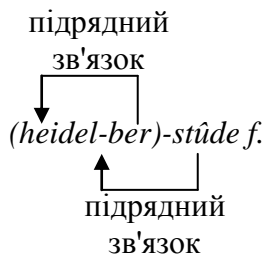
- графічне членування трикомполітів у словниках;
- наявність у словниках безпосередніх складників у самостійному вживанні.

Кількісний аналіз відібраних трикомпонентів у середньовісній німецькій мові показав, що переважну більшість складають трикомпонентні складні іменники з лівобічним розгалуженням. Їх кількість дорівнює 281 лексичній одиниці, тобто $\approx 79\%$ від загального дослідницького корпусу. Кількість субстантивних трикомпонентів, де двокомпонентним є основне слово, складає 76 лексичних одиниць, тобто $\approx 21\%$.

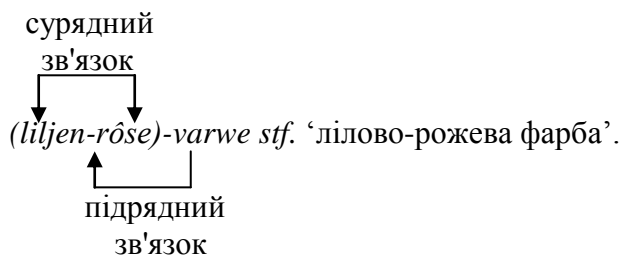
Різниця у кількісному складі зазначених моделей пояснюється, перш за все, функціями, які виконують основне слово і детермінатив у складі трикомпонентів. Основне слово є не тільки формальним, але й інформаційним стрижнем багатоконпонентного складного слова, тобто виконує функцію ядра інформації, яку необхідно передати композиту. Детермінатив же виконує деякі інші функції: уточнює, доповнює, розширює інформацію, передану основним словом.

За характером синтаксичного зв'язку між безпосередніми складниками та лексемами у їх складі трикомпоненти поділяються на два типи:

1) детермінативні композити, тобто такі, у складі яких як безпосередні складники, так і лексеми поєднані між собою за способом підрядності, напр.:

2) детермінативно-копулятивні композити, розгалужений детермінатив яких підпорядкований основному слову, а лексеми у його складі поєднані між собою сурядним зв'язком, напр.:

Слід підкреслити, що цей тип іменникових трикомпонентів характерний лише для моделі з розгалуженим детермінативом. Завдяки своїм гнучкості і динамізму, які досягаються за рахунок координативного зв'язку, при якому лексеми виступають як рівноправні та незалежні, а значить їхня послідовність може бути змінена без втрати основного змісту трикомпонента, детермінативно-копулятивні трикомпоненти представляють собою дуже важливу і знакову новацію у розвитку німецької мови.

Отже, спираючись на корпус іменникових трикомполітів у середньовісньонімецькій мові можна зазначити, що перший тип трикомполітних складних слів значно переважає над другим і представлений 362 лексичними одиницями (99 %). Щодо детермінативно-копулятивних трикомполітів, то вони засвідчені у словниках лише 2 прикладами (1 %) і не носять системного характеру. Це дозволяє стверджувати, що ця модель іменникових трикомполітів лише зароджується у період середньовіччя.

4. Спостереження над розподілом з'єднувальних елементів у складі іменникових трикомполітів. З огляду на роль з'єднувального елемента, який слугував точкою відліку для першої таксономії комполітів у німецькій мові, мається на увазі класифікація Я. Грімма, відповідно до якої комполіти поділяються на повноскладні (*echte, eigentliche*), тобто такі, компоненти яких поєднані за способом юкстапозиції (нанизування) без додавання з'єднувального елемента, та неповноскладні (*unechte, uneigentliche*), безпосередні складники яких поєднані між собою за допомогою з'єднувального елемента, який первісно мав форму флексії і був показником числа, відміни або відмінка детермінатива, доречно почати розгляд структурних особливостей трикомполітів саме зі з'єднувальних елементів, порівнюючи при цьому закономірності, характерні для двокомполітних складних слів, з їх проявом у трикомполітах.

Аналіз досліджуваних одиниць показав, що переважну більшість складають повноскладні сполучення (322 одиниці, 90 %), компоненти яких поєднані між собою способом нанизування, що можна пояснити більшою простотою та зручністю цього способу у порівнянні із неповноскладними сполученнями. У цьому випадку вслід за Ст. Жепічем можна говорити про нульовий з'єднувальний елемент (Žerić 1970: 24).

Отже, з огляду на наявність та якісну реалізацію з'єднувальних елементів субстантивні трикомполіти у середньовісньонімецькій мові можна представити у вигляді 5 моделей.

Однак, аналіз відібраного матеріалу показав, що у морфемному складі А-комполіента можуть відбуватися певні зміни, а саме редукція останньої морфеми *-e*, що дозволяє додати ще 1 модель трикомполітів і говорити про 6 основних моделей трикомполітів у середньовісньонімецькій мові, представлених у Таблиці 1.

Дослідження морфологічних особливостей детермінатива трикомполітів показує, що з'єднувальний елемент *-n-* додавався до іменників жіночого роду, що закінчуються

на *-e-*, напр.: *mittewoche-n-tac* ‘середа’ (15 прикладів) або до іменників слабкої відміни чоловічого роду, напр.: *hûsgenôze-n-ambet* ‘домочадець’ (16 одиниць).

Таблиця 1

Моделі субстантивних трикомполітів у середньовісньонімецькій мові крізь призму з’єднувального елемента

Моделі трикомполітів	Трикомполіти з лівобічним розгалуженням		Трикомполіти з правобічним розгалуженням	
	Приклади	Кількість	Приклади	Кількість
(A + - <i>o-</i>) + B	<i>zêderboum-âpfel stm</i> ‘кедровий горішок’	215 (76,5%)	<i>ôster-blumtâc stm</i> ‘вербна неділя’	61 (80,3%)
(A + -(<i>e</i>) <i>n-</i>) + B	<i>viurglocke-n-zît stf</i> ‘комендантська година’	22 (7,8%)	<i>vürste-n-lâstergesanc stmn</i> ‘трагедія’	8 (10,5%)
(A + - <i>e-</i>) + B	–	–	<i>hov-e-teidinc stn</i> ‘суд феодала’	3 (3,9%)
(A + - <i>er-</i>) + B	<i>holderblet-er-saft stn</i> ‘сік з листя бузини’	1 (0,4%)	–	–
(A + - <i>s-</i>) + B	<i>koufman-s-guot</i> ‘товар, предмет торгівлі’	1 (0,4%)	–	–
A[<i>e</i>] + B	<i>wîngart[e]-bêrc stm.</i> ‘виноградник’	42 (14,9%)	<i>krap[e]-armbrust stm</i> ‘арбалет з гачком’	4 (5,3%)
Усього		281 (100%)		76 (100%)

5. Фономорфологічні та словотвірні особливості іменникових трикомполітів у середньовісньонімецькій мові. Під фономорфологічними особливостями складних слів у пропонованому дослідженні розуміються ті характерні зміни, які відбуваються у структурі іменної основи у складі комполітів, у порівнянні з відповідними вільними (незв’язаними) іменниками. Ці зміни поділяються на фонетичні, тобто ті, які відбуваються у звуковому складі слова, та морфологічні, що змінюють граматичні категорії слова.

5.1. До фонетичних змін відносяться: зміна кореневого голосного або його довжини, зміна глухого приголосного на дзвінкий або навпаки, а також редукція останнього голосного *-e-* детермінатива, яка відбувається під впливом основного слова. Кількісні або якісні зміни кореневих голосних пов’язані здебільшого з голосним *-a-*,

який при певних комбінаціях основ у складі трикомполітних іменників видозмінюється. Якісні зміни приголосних у складі іменникових трикомполітів у середньовіхньонімецькій мові зафіксовані лише у двох випадках, а саме в лексемах *hof* ‘двір’ і *wende* ‘поворот, зміна’. Приклади наведені у Таблиці 2.

Таблиця 2

Фонетичні зміни основ у складі іменникових трикомполітів у середньовіхньонімецькій мові

Фонетичні зміни	Вихідні основи	Похідні іменникові трикомполіти	Кількість
I Зміни голосних			
<i>a</i> → <i>e</i>	<i>hant stf</i> ‘рука’	<i>hentschuochgürtel swm</i> ‘пряжка, застібка рукавиці’	15 (45,5%)
<i>â</i> → <i>a</i>	<i>krân stf</i> ‘корона, вінок’	<i>kranewitber stf</i> ‘ягода ялівця’	5 (15,2%)
<i>u</i> → <i>ü</i>	<i>vluht stf</i> ‘втеча’	<i>vridevlyühtestat stf</i> ‘притулок’	1 (3%)
II Зміни приголосних			
<i>f</i> → <i>v</i>	<i>hof stm</i> ‘двір’	<i>gîselhoveman stm</i> ‘заступник при дворі’	8 (24,2%)
<i>d</i> → <i>t</i>	<i>wende stf</i> ‘зміна’	<i>sunnewenttac stm</i> ‘день літнього сонцестояння’	4 (12,1%)
Усього			33 (100%)

Зміни голосних та приголосних у складі компонентів комполітів очевидно можна пояснити тим, що у складних словах виступають різні морфологічні форми іменників: корінь, основа або навіть одна з відмінкових форм слова. Редукція останніх голосних відбувається з метою дотримання існуючих у мові закономірностей, а саме вживання у якості компонентів комполітів у переважній більшості простих односкладових іменників.

5.2. Щодо морфологічних особливостей складних іменників, а саме його приналежності до певної граматичної категорії (рід, число, відміна), то вони повністю визначаються за другим безпосереднім складником (основним словом) комполітів. Тому у подальшому в процесі дослідження був проведений ретельний аналіз цього компонента складних слів з метою виявлення спільних та відмінних рис відповідних іменників у складі трикомполітів та у їх вільному вживанні.

Аналіз морфологічних особливостей трикомпонентних іменників показав, що основними способами виділення іменників у складі трикомпонентів були уточнення або зміна їх граматичного роду та відміни.

Уточнення роду та відміни відбувалося у тих випадках, коли іменник у вільному вживанні мав дублетні форми цих граматичних категорій, напр.: іменник *hecke* ‘кущ’ визначається у словнику як іменник жіночого роду сильної або слабкої відміни, у той час як композит *hagendornhecke* ‘кущ глоду’ належить до сильної відміни жіночого роду; рід іменника сильної відміни *tranc* ‘напій’ у вільному вживанні може бути як чоловічим, так і середнім, у складі ж трикомпонента *mûlbertranc* ‘сільська страва з сиру, часнику, олії, оцту та ін.’ таких коливань не спостерігається, складний іменник належить до сильної відміни чоловічого роду.

Зміна граматичного роду або відміни іменника очевидно пов’язана з його переосмисленням у складі композитів та свідчить про те, що з семантичної погляду це не просто структурно переоформлений іменник, а інше за значенням слово, напр.: іменник *brust* ‘груди’ визначається як іменник сильної відміни жіночого роду, у той час як лексикалізоване основне слово *armbrust* ‘арбалет’ належить до сильної відміни середнього роду.

5.3. З погляду словотвору безпосередні складники трикомпонентів можуть бути представлені простими, похідними або складними іменниками різних словотвірних типів, тобто у якості безпосередніх складників може виступати коренева основа, основа, утворена у результаті конверсії або імпліцитного словотворення, суфіксальна, префіксальна або суфіксально-префіксальна основа, а також складне або складнопохідне слово.

Аналіз фактичного матеріалу показав, що детермінатив іменникових трикомпонентів у переважній більшості випадків є складним іменником. Трикомпонентні складні слова з простою або похідною основою у якості першого безпосереднього складника у 3 рази поступаються трикомпонентам з розгалуженим детермінативом. Такий кількісний розподіл словотвірних моделей очевидно пов’язаний з вищезазначеними функціональними призначеннями детермінатива та основного слова.

Морфемна структура основного слова у складі трикомпонентів у середньовісній німецькій мові є різноманітною і представлена майже всіма існуючими словотвірними моделями (Таблиця 3).

Таблиця 3

Морфемна структура основного слова у складі іменникових трикомполітів у середньовісньонімецькій мові

Морфемна структура	Приклади	Кількість
Кореневий іменник	<i>angelsnuor-stap</i> 'вудилище'	271 (75,9%)
Складний іменник	<i>lēder-birnboum</i> 'птелея, сумах'	76 (21,3%)
Суфіксальний іменник	<i>līnwāt-māler</i> 'художник'	8 (2,2%)
Префіксальний іменник	<i>ērtrīch-gerūste</i> 'земельні споруди'	2 (0,6%)
Усього		357 (100%)

6. Підводячи підсумки проведеного аналізу, можна зробити такі загальні

висновки:

– іменникові трикомполіти складають незначну частку у загальному словниковому складі середньовісньонімецької мови, що пояснюється новизною цієї моделі;

– серед трикомполітних іменників у середньовісньонімецькій мові переважну більшість утворюють трикомполіти з комплексним детермінативом, який завдяки своїм функціональним особливостям має розгалужену структуру;

– у період Середньовіччя зароджуються детермінативно-копулятивні трикомполіти, які завдяки гнучкості і динамізму представляють собою важливу і знакову новацію у розвитку німецької мови;

– за кількісними показниками неповноскладні іменникові трикомполіти знаходяться на периферії аналізованої підсистеми, при цьому поява з'єднувального елемента зумовлена, в першу чергу, морфологічним чинником;

– у результаті семантичного переосмислення відбуваються певні зміни у граматичних категоріях трикомполітів у порівнянні з вільними лексемами.

Перспективним можна вважати дослідження семантики іменникових трикомполітів у середньовісньонімецькій мові, а також проведення порівняльного аналізу структурно-семантичних особливостей іменникових трикомполітів у різні періоди розвитку німецької мови.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бах А. История немецкого языка / Адольф Бах. — М. : Изд-во иностранной литературы, 1956. — 344 с.
2. Пелашенко І. І. Трикомполіти у середньовісньонімецькій мові (формально-граматичний та семантико-ономасіологічний аспект) // Типологія мовних значень у

діахронічному та зіставному аспектах : Зб. наук. пр. / В. Д. Каліущенко (ред. кол.) та ін. – Донецьк : ДонНУ, 2004. — Вип. 9. — С. 105–114. 3. *Benecke G.F., Müller W., Zarncke F.* *Mittelhochdeutsches Wörterbuch* [Електронний ресурс]. — Режим доступу до словника : <http://urts55.uni-trier.de:8080/Projekte/MWV/wbb> 4. *Gerdes U.* *Althochdeutsch — Mittelhochdeutsch. Grammatischer Grundkurs zur Einführung und Textlektüre* / Udo Gerdes, Gerhard Spellerberg. — Frankfurt am Main : Athenäum Verlag, 1972. — 177 S. 5. *Keller R. E.* *Die deutsche Sprache und ihre historische Entwicklung* / R. E. Keller. — [bearb. und übertr. aus d. Engl., mit e. Begleitw. sowie e. Glossar vers. von Karl-Heinz Mulagk]. — Hamburg : Buske, 1986. — 641 S. 6. *Klein Th.* *Mittelhochdeutsche Grammatik. Teil III. Wortbildung* / Thomas Klein, Hans-Joachim Solms, Klaus-Peter Wegera. — Tübingen : Niemeyer, 2009. — 684 S. 7. *Lexer M.* *Mittelhochdeutsches Wörterbuch* / M. Lexer. — Stuttgart : S. Hirzel Verlag, 1992. — 1. Band. A–M. — 2262 S. 8. *Lexer M.* *Mittelhochdeutsches Wörterbuch* / M. Lexer. — Stuttgart : S. Hirzel Verlag, 1992. — 2. Band. N–U. — 2050 S. 9. *Lexer M.* *Mittelhochdeutsches Wörterbuch* / M. Lexer. — Stuttgart : S. Hirzel Verlag, 1992. — 3. Band. V, F–Z, Nachträge. — 1632 S. 10. *Polenz P.* *Geschichte der deutschen Sprache* / Peter von Polenz. — [10., völlig neu bearb. Aufl. von Norbert Richard Wolf.]. — Berlin ; New York : Walter de Gruyter, 2009. — 224 S. 11. *Schildt J.* *Abriss der Geschichte der deutschen Sprache. Zum Verhältnis von Gesellschafts- und Sprachgeschichte* / Joachim Schildt. — Berlin : Akademie-Verlag, 1976. — 259 S. 12. *Splett J.* *Wortbildung des Althochdeutschen* / Jochen Splett // *Sprachgeschichte. Ein Handbuch zur Geschichte der deutsche Sprache und ihrer Erforschung.* — [2., vollständig neu bearb. und erweiter. Aufl.]. — 2. Halbband. — Berlin : de Gruyter, 2000. — S. 1043–1052. 13. *Tschirch F.* *Geschichte der deutschen Sprache. Teil 2 : Entwicklung und Wandlungen der deutschen Sprachgestalt von Hochmittelalter bis zur Gegenwart* / Fritz Tschirch. — [3., erg. und überarb. Aufl., bearb. von Werner Besch]. — Berlin : Erich Schmitd, 1989. — 304 S. 14. *Weddige H.* *Mittelhochdeutsch. Eine Einführung* / Hilkert Weddige. — [8., durchges. Aufl.]. — München : Verlag C. H. Beck oHG, 2010. — 210 S. 15. *Žepić S.* *Morphologie und Semantik der deutschen Nominalkomposita* / Stanko Žepić. — Zagreb : Philosophische Fakultät der Universität Zagreb, Ableitung für Germanistik, 1970. — 126 S. 16. *Zutt H.* *Wortbildung des Mittelhochdeutschen* / Herta Zutt // *Sprachgeschichte. Ein Handbuch zur Geschichte der deutsche Sprache und ihrer Erforschung.* — [2., vollständig neu bearb. und erweiter. Aufl.]. — 2. Halbband. — Berlin : de Gruyter, 2000. — S. 1159–1164.

Стаття надійшла до редакції 15.10.2015